

ROZSUDOK

V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky, v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Idy Hanzelovej a členov senátu JUDr. Milana Moravu a JUDr. Jarmily Urbancovej v právnej veci navrhovateľa: **P. K.**, nar. X., bytom Č., *právne zastúpený JUDr. M., advokátom, so sídlom J.*, proti odporcovi: **Mesto Č.**, so sídlom Nám. slobody 30, Č., *za účasti účastníka konania R., s.r.o. so sídlom S., IČO: X.*, v konaní o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia odporcu č. 427/2008/OP zo dňa 11. decembra 2008, o odvolaní navrhovateľa proti rozsudku Krajského súdu v Žiline č. k. 22Sp/10/2009-52 zo dňa 26. novembra 2010, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Žiline č. k. 22Sp/10/2009-52 zo dňa 26. novembra 2010 **m e n í** tak, že rozhodnutie odporcu Mesto Č. č. 427/2008/OP zo dňa 11. decembra 2008 **z r u š u j e** a vec mu **v r a c i a** na ďalšie konanie.

Odporca **j e p o v i n n ý** zaplatiť navrhovateľovi trovy konania v sume 706,35 Eur do 30 dní odo dňa právoplatnosti tohto rozsudku k rukám právneho zástupcu JUDr. M..

O d ô v o d n e n i e

Rozsudkom krajského súdu bolo potvrdené rozhodnutie odporcu, ktorým podľa § 5 OZ uložil navrhovateľovi povinnosť „zdržať sa konania, ktorým dochádza k zrejmemu zásahu do pokojného stavu a to tak, že nebude stavať akékoľvek prekážky na pozemku p. č. 1714/8 v k. ú. Č., kde sa nachádza príjazd na čerpaciu stanicu obchodnej spoločnosti R. spol. s r.o. Toto predbežne zabezpečuje ochranu pokojného stavu v tejto veci do vyriešenia právnych vzťahov medzi účastníkmi konania súdnou, alebo mimosúdnou cestou“ (rozhodnutie Mesto Č. z 11.12.2008, č. j. 427/2008/OP).

Krajský súd vo svojom rozsudku dôvodil tým, že v danom prípade odporca správne zistil len tie skutočnosti, ktoré boli relevantné pre posúdenie splnenia podmienok požadovaných Občianskym zákonníkom pre rozhodnutie podľa § 5 OZ. Správny orgán mal dostatočne preukázané, že pred zásahom navrhovateľa tu bol pokojný stav, ktorý spočíval v tom, že účastník konania R., s. r. o. nepochybne niekoľko rokov bezproblémovo užíval príjazdovú komunikáciu k svojej čerpacej stanici a tým i nehnuteľnosti pod týmto cestným telesom bez toho, aby bol akýmkoľvek spôsobom v tomto užívaní rušený – i zo strany vtedajších vlastníkov, či spoluvlastníkov jednotlivých nehnuteľností, na ktorých sa cestné teleso nachádza. Pritom je právne irelevantné či k užívaniu dochádzalo v súlade s hmotným právom. Z LV č. X. kat. úz. Č. bolo tiež preukázané, že navrhovateľ vlastnícke právo k pozemku p. č. X. kat. úz. Č. získal v roku 2008, pričom k zásahu došlo v tom istom roku, t. j. je evidentné, že pred týmto rokom ani navrhovateľ nemohol tento pokojný stav narušiť, keďže nebol ešte vlastníkom tohto pozemku. Nakoniec uvedené netvrdil ani samotný navrhovateľ.

Čo sa týka druhej podmienky stanovenej v § 5 Občianskeho zákonníka, ktorou je vykonanie zrejmeho zásahu, v správnom konaní bolo preukázané, že k zásahu došlo a týmto bolo postavenie zábran zo strany navrhovateľa. Rozsah postavenia týchto zábran a nemožnosť akéhokol'vek užívania prístupovej komunikácie zo strany zákazníkov čerpaciej stanice je evidentná z priloženej fotodokumentácie, ktorá je súčasťou správneho spisu a ktorá dala správne orgánu jasný obraz o charaktere zrejmeho zásahu.

Trvanie alebo nebezpečenstvo opakovania zrejmeho zásahu nie je podmienkou na vydanie rozhodnutia podľa § 5 OZ. Obec však najčastejšie vydáva takéto rozhodnutia práve vtedy, keď zrejmy zásah do pokojného stavu buď trvá alebo hrozí nebezpečenstvo jeho

opakovania. V danom prípade zo zisteného skutkového stavu mal správny orgán preukázané, že navrhovateľ konal voči tejto spoločnosti tak, že spoločnosť bola vystavená určitému tlaku z jeho strany, ktorý následne vyústil do postavenia zábran. Jeho písomné vyjadrenie zo dňa 9.12.2008 v tom zmysle, že zábrany boli umiestnené len 1 a pol hodiny, pričom ich odstránil po tom, ako sa s konateľom spoločnosti R., s. r. o., dohodol na vyriešení veci dohodou, by mohlo svedčiť o tom, že nemá úmysel ďalej stavať zábrany, avšak účastník konania na ústnom prejednaní pred správnym orgánom dňa 10.12.2008 aj po oboznámení s týmto jeho stanoviskom trval na vydaní rozhodnutia, t. j. hrozba sa účastníkovi javila reálna aj v tom čase. Na pojednávaní pred krajským súdom konateľ spoločnosti R. M. uviedol, že k dohode ohľadne nájmu či vlastníctva navrhovateľovej parcely umiestnenej pod prístupovou cestou k čerpacej stanici v skutočnosti nedošlo ani v deň 4.12.2008, ani v nasledujúci deň a ani doposiaľ, takže tvrdenie navrhovateľa o vyriešení veci dohodou nie je pravdivé. O finančných požiadavkách navrhovateľa vo vzťahu k návrhu na uzavretie nájomnej zmluvy svedčí tiež vyjadrenie spoločnosti R., s. r. o., zo dňa 20.11.2008, ktoré do súdneho spisu predložil právny zástupca navrhovateľa a v ktorom je uvedené, že nájomné navrhované navrhovateľom za odplatné užívanie jeho pozemku spoločnosťou R., s. r. o., predstavovalo mesačne temer 100 tis. Sk., čo je neprimerane vysoké a spoločnosť R. s ním nemôže súhlasiť. Skutočnosť, že navrhovateľ od umiestnenia zábran dňa 4.12.2008 už ďalej zábrany neumiestnil, ako na to poukazoval právny zástupca navrhovateľa, nepreukazuje tú skutočnosť, že v čase vydania napadnutého rozhodnutia by tu táto hrozba neexistovala. Správny orgán, teda aj s prihliadnutím na možnosť zopakovania zásahu do pokojného stavu, správne pristúpil k vydaniu rozhodnutia.

Správny orgán teda správne zistil skutkový stav veci a správne tento skutkový stav subsumoval pod ustanovenie § 5 Občianskeho zákonníka. Nevybočil ani z rámca svojej kompetencie, ktorá v § 5 OZ stanovuje, akým spôsobom môže správny orgán rozhodnúť o tomto návrhu. V danom prípade odporca rozhodol tak, že uložil povinnosť navrhovateľovi zdržať sa konania, ktorým dochádza k zrejmemu zásahu do pokojného stavu, ktorý zrejmy zásah špecifikoval priamo vo výroku napadnutého rozhodnutia, čo je vo svojej podstate zakázanie zásahu. Tiež uviedol, že toto rozhodnutie len predbežne zabezpečuje ochranu pokojného stavu a to len do vyriešenia právnych vzťahov medzi účastníkmi konania súdnou alebo mimosúdnou cestou, čím zdôraznil, že neposudzoval právne aspekty svojho rozhodnutia, ktoré bude posudzovať len súd.

Proti rozsudku krajského soudu podal navrhovatel odvolání a žádal prvostupňový rozsudek změnit tak, že zruší napadnuté rozhodnutí odporcu a konání zastaví. Súčasně žádal náhradu trov celého konania.

Navrhovateľ v dôvodoch odvolania poukázal na to, že krajský súd ochranu pokojného stavu priamo preferuje pred ústavou garantovaným vlastníckym právom a opomenul, že domáhať sa ochrany pokojného stavu môže len subjekt, ktorý spoľahlivo osvedčil jeho právo na existenciu a trvanie tohto stavu. Vágny a neurčitý pojem „pokojný stav“ pritom nie je právom ani právom chráneným záujmom, ale iba púhm faktickým stavom, ktorý si každý zo subjektov vrátane obce môže vysvetľovať ináč z hľadiska svojich záujmov. Krajský súd potvrdil rozhodnutie orgánu, ktorý po zistení stavu veci sa sám od svojho pôvodne unáhleného rozhodnutia plne dištancoval. Podľa navrhovateľa spoločnosť R. užíva sporný pozemok bez právneho dôvodu, nikdy si súhlas s užívaním nezabezpečila. V danej veci nešlo o „pokojný stav“ užívania pozemku dobromyseľným a oprávneným užívateľom, ale o zneužitie, resp. využitie situácie. Súd opomenul, že vlastníkom prislúcha absolútne vecné právo k pozemku, ktoré je každý povinný strieť a rešpektovať. Podľa navrhovateľa je výrok rozhodnutia v rozpore s ust. § 5 Občianskeho zákonníka, nakoľko obec môže zásah buď zakázať alebo uložiť, aby bol obnovený predošlý stav. Obec však nemôže v enunciate rozhodnutia zmätočne a vágne určiť, že rozhodnutie „predbežne zabezpečuje ochranu pokojného stavu v tejto veci do vyriešenia právnych vzťahov medzi účastníkmi konania súdnou, alebo mimosúdnou cestou“. V zmysle ust. § 5 Občianskeho zákonníka má obec právomoc predbežne rozhodnúť o zásahu do pokojného stavu iba do času, pokiaľ súd nezačne v danej veci konať. V danej veci však súd už vydal rozhodnutie o návrhu na predbežné opatrenie, ktoré materiálne vylučuje dôvodnosť vydania napadnutého rozhodnutia Mesta Č.. Podľa súdu však táto skutočnosť nemá vplyv na existenciu dôvodov na vydanie rozhodnutia mesta. Krajský súd tak založil princíp dvojkoľajnosti, resp. paralelnosti rozhodnutí súdu a iného štátneho orgánu.

V zmysle § 5 Občianskeho zákonníka obec môže zásah zakázať iba v prípade, ak zásah v čase vydania rozhodnutia trvá. Nakoľko zábrany boli dňa 4.12.2008 umiestnené na pozemku parc. č. X. v trvaní cca 1,5 hod., pričom ich dňa 4.12.2008 navrhovateľ odstránil po tom, ako sa s konateľom spoločnosti R., spol. s r.o. dohodol na vyriešení veci uzavretím dohody, o čom Mesto Č. i písomne informoval písomným podaním zo dňa 9.12.2008. Materiálne tak ani nemohli byť založené dôvody na to, aby správny orgán dňa 11.12.2008

vydal predmetné rozhodnutie. Podotkol, že ako nový vlastník a spoluvlastník pozemkov v danej záležitosti po vzájomnej písomnej komunikácii vykonal s konateľmi spoločnosti R., spol. s r.o. viaceré osobné stretnutia za účelom rokovania o dohode, pričom s konateľom spoločnosti p. R. sa dňa 4.12.2008 v poobedňajších hodinách na notárskom úrade ústne dohodol na podmienkach zmluvy, ktorá mala byť v najbližších dňoch notárom vypracovaná a podpísaná. Zdôraznil, že nijak nezasahoval do nehnuteľného majetku spoločnosti R., spol. s r.o., naopak, iba si chránil svoj nehnuteľný majetok a vykonával vlastnícke práva.

Poukázal na zmätočný názor súdu, že naďalej hrozila obava z vykonania zásahu, nakoľko spoločnosť R., spol. s r.o. na ústnom konaní dňa 10.12.2008 trvala na vydaní rozhodnutia a hrozba sa jej (napriek odstráneniu zábran ešte dňa 4.12.2008) javila i naďalej dôvodná. Podľa krajského súdu mal sám navrhovateľ dokonca preukazovať skutočnosť, že hrozba už neexistovala.

Čo sa týka postupu krajského súdu, že s poukazom na § 250h ods. 1 O.s.p. vôbec neprihliadol na dôvody uvedené v doplnení opravného prostriedku zo dňa 28.1.2009, treba pripomenúť, že v danej veci nejde o žalobu o preskúmanie zákonnosti (právoplatného) rozhodnutia, ale o opravný prostriedok proti neprávoplatnému rozhodnutiu. Podaním zo dňa 28.1.2009 nijak nerozširoval rozsah napadnutého rozhodnutia, iba podaný opravný prostriedok spresnil a v konkrétnostiach zdetailizoval.

Odporca sa k odvolaniu navrhovateľa nevyjadril.

Spoločnosť R. ako účastník konania v písomnom vyjadrení žiadal prvostupňový rozsudok ako vecne správny potvrdiť. Konanie odporcu a súdu vo veci ochrany pokojného stavu podľa § 5 OZ je podľa neho právne možné, regulérne a pri počínaní, ktorého sa dopustil navrhovateľ, aj nevyhnutné. Spoločnosť popiera najmä tvrdenie navrhovateľa o údajnom porušovaní jeho práv. Spoločnosť nevyužívala a ani nevyužíva pozemok navrhovateľa, ale komunikáciu, ktorá sa na ňom nachádza. Táto cesta je jedinou prístupovou cestou k čerpacej stanici spoločnosti. Spoločnosť cestu vybuďovala ešte pri výstavbe čerpacej stanice v r. 1994, teda v čase, keď navrhovateľ nebol vlastníkom sporného pozemku (stal sa ním až v r. 2008). Spoločnosť cestu vybuďovala s povolením stavebného úradu a so súhlasmi všetkých dotknutých subjektov a inštitúcií. Nepravdivé je preto tvrdenie navrhovateľa,

že spoločnosť pri výstavbe využila svoju ekonomickú silu na úkor prevažne chorých a starých vlastníkov, u ktorých sa spoliehala, že nebudú uplatňovať svoje práva.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd odvolací, preskúmal odvolaním napadnutý rozsudok a konanie, ktoré jeho vydaniu predchádzalo a bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa § 250ja ods. 2 OSP v spojitosti s § 250l ods. 2 OSP a dospel jednomyselne k záveru, že rozhodnutie odporcu bolo vydané na základe nedostatočne zisteného skutkového stavu veci a preto aj právny záver o potrebe vydania rozhodnutia podľa § 5 OZ bol predčasný. Preto odvolací súd podľa § 250ja ods. 3 OSP v spojitosti s § 250l ods. 2 prvostupňový rozsudok zmenil a rozhodnutie odporcu zrušil a vec mu vrátil na nové konanie, pričom v konaní došlo aj k vadám, ktoré samé o sebe zakladali dôvod na zrušenie rozhodnutia.

Jedným zo základných ústavných práv účastníka konania aj v konaní, aj pred orgánom verejnej správy o vydanie rozhodnutia podľa § 5 OZ je právo garantované Ústavou SR v čl. 48 ods. 2 Ústavy SR, na prerokovanie veci v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom. Toto právo je s poukazom na ústavnú ochranu vlastníckeho práva podľa čl. 20 ods. 3 a 4 Ústavy SR významné aj preto, že umožňuje, aby vlastník veci mohol efektívne brániť procesnými prostriedkami svoje vlastníctvo. Ani ochrana pokojného stavu užívania čo aj cudzej nehnuteľnosti sa nemôže dosiahnuť spôsobom, ktorý vylúči efektívnu obranu práva vlastníka nehnuteľnosti. Zásah do tohto vlastníctva jeho obmedzením podľa čl. 20 ústavy (v nevyhnutnej miere a vo verejnom záujme) musí byť založený na náležitom zistení skutočného stavu veci, čo bez vypočítania samotného vlastníka v danej veci nebolo ničím opodstatnené.

Rozhodnutie odporcu v danom prípade, ktorým uložil navrhovateľovi povinnosť bez jeho vypočítania a vyjadrenia sa k tvrdeniam spoločnosti R., spol. s r.o. predneseným na ústnom pojednávaní, a bez toho, aby sa v rozhodnutí vypořiadal aspoň s obsahom písomného vyjadrenia navrhovateľa, je takou vadou konania pred orgánom verejnej správy, ktorý sám o sebe je dôvodom pre zrušenie vydaného rozhodnutia.

Odvolací súd z predloženej spisovej dokumentácie, ale ani zo samotného rozhodnutia nezistil ku dňu vydania rozhodnutia (11.12.2008) žiadny taký zrejmy zásah do pokojného stavu, aby orgán verejnej správy rozhodol neodkladne, bez vypočítania povinného.

Je nepochybné, že dňa 4.12.2008 došlo k situácii, keď navrhovateľ umiestnil na časti pozemku p. č. X. k. ú. Č. prekážku k príjazdu na čerpaciu stanicu spoločnosti, ktorá však nesporne bola odstránená a až do vydania rozhodnutia „pokojný stav“ pretrvával. Návrh na konanie podaný 4.12.2008 bol opakovaný podaním z 8.12.2008. Odporca stanovil 8.12.2008 termín ústneho pojednávania na 10.12.2008 a súčasne upovedomil navrhovateľa o začatí konania vo veci poskytnutia ochrany podľa § 5 OZ. Písomnosti boli navrhovateľovi doručené 9.12.2008. Navrhovateľ písomne oznámil, že dňa 10.12.2008 sa nemôže zúčastniť ústneho konania a svoju neúčast' ospravedlnil. Súčasne uviedol, že použil zábrany zamedzujúce prístup na nový pozemok dňa 4.12.2008 v trvaní cca 1,5 hod., pričom ich ihneď odstránil, ako sa s konateľom spoločnosti R. dohodol na vyriešení sporu dohodou. Z predloženého súdneho spisu vyplýva, že medzi S.P.O. a navrhovateľom prebiehala pred aj po 4.12.2008 korešpondencia a komunikácia o úprave vzťahov k časti pozemku patriaceho navrhovateľovi a používaného R. ako prístup k čerpacjej stanici. Odporca sa vo svojom rozhodnutí s uvedenými skutočnosťami nezaoberal a nie je preto zrejmé, na základe akej právnej úvahy dospel k záveru o „zrejmom zásahu do pokojného stavu“ ku dňu rozhodnutia, keď v rozhodnutí vychádzal len zo skutkových tvrdení R. s.r.o., ktorý konanie svojim návrhom vyvolal bez vyhodnotenia tvrdení navrhovateľa a ich prípadnej vzájomnej konfrontácie.

Podľa názoru odvolacieho súdu v danom štádiu konania (podľa 3.hlavy V. časti OSP), pri preskúvaní zákonnosti neprávoplatného rozhodnutia orgánu verejnej správy, nemožno nevziať v úvahu skutočnosť (známu aj krajskému súdu v prebiehajúcom konaní), že uznesením KS v Žiline 8Co/30/2009-149 z 29.4.2009 na návrh R., s.r.o. bolo vydané predbežné opatrenie o uložení povinnosti navrhovateľa o.i. strpieť prechod cez svoj pozemok a zákaz umiestňovať oplotenie. Uvedená skutočnosť zakladá dôvod na zrušenie rozhodnutia odporcu z 11.12.2008 v priebehu tohto konania z vlastného rozhodnutia.

Odporca je podľa § 250k ods. 1 OSP povinný zaplatiť navrhovateľovi trovy konania v sume uvedenej vo výroku rozhodnutia, ktorá pozostáva z odmeny za 4 úkony právnej služby v sume á 120,15 Eur, jedného úkonu za 123,50 Eur, paušálnej náhrady v sume 36,25 Eur (4 x 7,21 a 1 x 7,41 Eur), celkom v sume 640,35 Eur plus súdny poplatok 66,- Eur, t. j. spolu 706,35 Eur.

P o u ě n i e : Proti tomuto rozsudku n i e j e přípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 20. decembra 2011

JUDr. Ida H a n z e l o v á , v. r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia:

Andrea Jánošíková